

**SPECIFICITY OF LEARNING FOREIGN LANGUAGE LEXIS  
BY SEEKERS OF ENGINEERING EDUCATION AT CLASSES  
OF BUSINESS-AIMED AND SCIENTIFIC UKRAINIAN**

**СПЕЦИФІКА ВИВЧЕННЯ ІНШОМОВНОЇ ЛЕКСИКИ  
ЗДОБУВАЧАМИ ІНЖЕНЕРНОЇ ОСВІТИ НА ЗАНЯТТЯХ  
ІЗ ДІЛОВОЇ ТА НАУКОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ МОВИ**

**Dvoriankin V.O.,**

*PhD (Philology),  
Associate Professor,  
LLC "Technical university  
"Metinvest polytechnic", Zaporizhzhia,  
Ukraine; Mariupol State University,  
Kyiv, Ukraine*

**Дворянкін В.О.,**

*к. філол. н., доцент,  
ТОВ «Технічний університет  
«Метінвест політехніка»,  
м. Запоріжжя, Україна;  
Маріупольський державний  
університет, м. Київ, Україна*

Слова іншомовного походження постійно поповнюють лексичний склад сучасної української літературної мови, тому не випадково серед науковців зростає цікавість до їх студіювання [див., напр.: 1–5; 7; 8; 10]. Актуальним є пошук ефективних методів вивчення згаданого шару лексики у вищій школі.

Здебільшого майбутні інженери доцільно використовують іншомовні слова як фахові терміни в певній галузі. Традиційно вітчизняні лінгвісти рекомендують уживати іншомовні лексеми тільки в тому разі, якщо немає прямого українського відповідника. Слід послуговуватися в текстах питомою лексикою, уникаючи іншомовних слів (синонімів-дублетів): *конфронтація – протистояння, пресинг – тиск, стагнація – застій* тощо. Абсолютні синоніми (напр., власне українські та запозичені) в одному тексті офіційно-ділового й наукового стилів уживати не радять: *відсоток – процент, дохідний – рентабельний, розподіл – диференціація*.

Пропонуємо нижче низку вправ для якісного вивчення іншомовних слів та підвищення загального рівня грамотності здобувачів інженерних освітніх програм бакалаврського ступеня у процесі опанування дисципліни «Ділова та наукова українська мова».

1. Загальновідомо, що останнім часом у наукових текстах активно використовують слова іншомовного походження. Поміркуйте, як

уникнути надмірного вживання згаданої лексики. Доберіть власне українські відповідники до поданих іншомовних слів.

*Автохтонний, акумулювати, апелювати, аргумент, брокер, варіабельний, вербалізувати, генерація, гетерогенний, гомогенний, девайс, експліцитний, елімінувати, імідж, імпліцитний, інвестиції, інтеракція, каузальний, консенсус, концептуалізувати, лімітувати, маркер, масмедіа, менеджер, пролонгувати, рафінований, релевантний, спорадичний, стратифікація, темпоральний, транзитивний, фундатор.*

2. Запишіть іншомовні слова, поставивши, де потрібно, пропущені літери. Перевірте себе за новим Українським правописом (2019) [9]. З'ясуйте, чи можливі в деяких запозиченнях орфографічні варіанти.

*А..діснція, а..диторія, ват.., В..флєсм, ..оспіс, д..зель, д..електрик, ж..рі, Канзас-С..ті, конве..р, ла..реат, магістрал..ю, міс..с, про..кт, рад..ус, р..єлтор, сп..рт, Тб..лісі, тон..а, Фліт-стр..т, Флор..да, холд..нг, ша..сі.*

3. Поясніть значення іншомовних слів, скориставшись «Словником новітніх англійців» [6]. Поставте в них наголос. Які ремарки супроводжують ці лексеми? Чи є серед поданих слів полісемічні? Поміркуйте, у текстах яких стилів розглянуті слова доцільно вживати.

*Абстракт, баг, бан, бандлінг, бустер, вайб, гостел, дастер, девайс, драйв, екшн, зум, інсайт, кантрі, квіз, костер, коуч, крафт, лакиєри, ланч, лобі-бар, мем, нуб, офрекорд, панкейк, патерн, пікап, проксі, рерайт, скриншот, тригер, фастфуд, флешбек, фрі, чирс.*

4. Визначте рід невідмінюваних іменників іншомовного походження. Складіть із ними по два речення.

*Авеню, ампула, боа, боржомі, броколі, бюро, гінді, депо, івасі, каберне, кольрабі, конференсьє, леді, портьє, рефері, салями, таксі, Торонто.*

5. Прочитайте речення. З'ясуйте значення виділених слів. Поміркуйте, чи є потреба вживати в реченнях ці іншомовні лексеми. Які з поданих речень можна вважати прикладами українсько-англійського суржику?

*1. Завдання модульної контрольної роботи з теоретичної механіки були **лайтлові**. 2. Провідний інженер з охорони праці поділився **лайфхаком** для швидкого розв'язання актуальної професійної проблеми. 3. Координатор проєкту організовує впродовж тижня цікаві **івеннти**. 4. Модератори наукового семінару формують **ком'юніті** та шукають нових партнерів. 5. Змістовний **спіч** відомого фахівця в галузі металургії під час пресконференції зацікавив журналістів.*

Зауважимо, що різні типи вправ доречно виконувати для засвоєння особливостей усного й писемного ділового спілкування та академічного письма. Рекомендовані завдання дозволяють здобувачам інженерної освіти вдосконалити вміння правильно писати й використовувати іншомовні слова як на заняттях із дисципліни, так і в подальшій професійній діяльності.

#### Перелік використаних джерел

1. Архипенко Л. М. Іншомовна лексика в українських засобах масової інформації в контексті проблем лінгвоекотології. *Науковий вісник Міжнародного гуманітарного університету. Серія : Філологія*. Одеса, 2019. № 40, т. 1. С. 9–12. URL: [http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part\\_1/4.pdf](http://www.vestnik-philology.mgu.od.ua/archive/v40/part_1/4.pdf) (дата звернення: 30.10.2024).

2. Гремалюк Т. В. Лексика іншомовного походження: проблеми норми в контексті історичного розвитку української літературної мови. *Записки з українського мовознавства* : зб. наук. пр. Одеса, 2021. № 28. С. 52–61. URL: <https://doi.org/10.18524/2414-0627.2021.28.235517> (дата звернення: 30.10.2024).

3. Карпіловська Є. А., Кислюк Л. П. Рекомендації щодо усунення суперечностей і прогалин у чинному правописі слів іншомовного походження. *Українська мова*. 2023. № 2 (86). С. 84–100. URL: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/8/2023/06/Karpilovska-Kyslyuk-NEW.pdf> (дата звернення: 30.10.2024).

4. Куцак Г. М. Основні тенденції у словотвірному освоєнні новітніх запозичень для позначення дій і станів в українській літературній мові ХХІ ст. *Українська мова*. 2024. № 2 (90). С. 105–120. URL: <https://ukrmova.iul-nasu.org.ua/wp-content/uploads/sites/8/2024/06/8.-Kutsak.pdf> (дата звернення: 30.10.2024).

5. Селігей П. Лексичне нормування та культуромовні рекомендації очима етимолога (зауваги, роздуми, оцінки). *Мовознавство*. 2024. № 4. С. 3–24. URL: <https://movoznavstvo.org.ua/component/attachments/download/1381.html> (дата звернення: 30.10.2024).

6. Словник новітніх англійців / укл. Л. Белей, А. Гончаренко, М. Ківу, І. Олександрук. Київ : Наук. думка, 2022. 320 с. URL: <https://drive.google.com/file/d/1EUFAKfLLF-wrhkujkHYO9waijmHFjUqi/view> (дата звернення: 30.10.2024).

7. Стадній А. С., Зозуля І. Є. Неоангліцизми в сучасній українській літературній мові. *Закарпатські філологічні студії*. Ужгород : Видавничий дім «Гельветика», 2022. Вип. 22, т. 2. С. 29–33. URL:

[http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/22/part\\_2/5.pdf](http://zfs-journal.uzhnu.uz.ua/archive/22/part_2/5.pdf) (дата звернення: 30.10.2024).

8. Стишов О. А. Нові іншомовні слова в українськомовних ЗМІ початку XXI ст. *Studia Philologica (Філологічні студії)* : зб. наук. пр. Київ : Київ. ун-т ім. Б. Грінченка, 2017. Вип. 9. С. 66–75. URL: [https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23555/1/O\\_Styshov\\_SF\\_9\\_2017\\_IF.pdf](https://elibrary.kubg.edu.ua/id/eprint/23555/1/O_Styshov_SF_9_2017_IF.pdf) (дата звернення: 30.10.2024).

9. Український правопис / НАН України, Ін-т мовознавства ім. О. О. Потебні; Ін-т української мови; Український мовно-інформаційний фонд. Київ : Наук. думка, 2019. 392 с. URL: <https://mon.gov.ua/storage/app/media/zagalna%20serednya/Pravopys.2019/ukr.prapopys-2019.pdf> (дата звернення: 30.10.2024).

10. Фаріон І. Англобарбаризація і питомі новотвори. *Лінгвостилістичні студії*. Луцьк, 2023. Вип. 18. С. 81–92. URL: <https://doi.org/10.29038/2413-0923-2023-18-81-92> (дата звернення: 30.10.2024).

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-506-8-77>

## SYSTEM OF PROFESSIONAL TRAINING IN THE MODERN PRODUCTION ENVIRONMENT: STRATEGIES FOR REBOOTING

### СИСТЕМА ПРОФЕСІЙНОГО НАВЧАННЯ В СУЧАСНОМУ ВИРОБНИЧОМУ СЕРЕДОВИЩІ: СТРАТЕГІЇ ПЕРЕЗАВАНТАЖЕННЯ

**Dieiev V.V.,**  
*Student (group 051-23-м),  
LLC "Technical university  
"Metinvest polytechnic",  
Zaporizhzhia, Ukraine*

**Дієєв В.В.,**  
*студент гр. 051-23-м,  
ТОВ «Технічний університет  
«Метінвест політехніка»,  
м. Запоріжжя, Україна*

З огляду на розвиток євроінтеграційних процесів, а також за умов повномасштабного вторгнення, жорстку конкуренцію, прискорення науково-технічного прогресу та необхідність підприємств у постійному розвитку і формуванні конкурентних переваг, трудовий потенціал, наявність необхідних знань, умінь та навичок у працівників відіграють значну роль. Проте підтримка належного рівня цього потенціалу є